

Anmeldelser.

The Oxford Atlas. Edited by Brigadier Sir Clinton Lewis, O. B. & Colonel J. D. Campbell, D. S. O. 26×40. Oxford University Press. 1951.

De fleste større verdensatlas bygger på et system af opsamlede erfaringer og traditioner, som gennem lange perioder er blevet opsamlet i institutioner og forlag. Frembringelsen af et helt nyt atlas af anseligt format er et meget stort og kostbart foretagende af en ikke ringe risiko. Til gengæld rummer de få nye atlasværker en mulighed for en frigørelse fra det traditionelle, og man vil derfor, når et helt nyt foretagende af denne art kommer til offentligheden, modtage det med dyb interesse og opmærksomhed.

Det topografiske grundlag er i de senere år, ikke mindst under krigen, blevet væsentlig bedre end tidligere på grund af de vældige kortlægningsarbejder, man har sat igang over meget store dele af jorden. Man har desuden foretaget en systematisk gennemgang af hele det ældre topografiske kortmateriale i de store militært organiserede instituter i England, U.S.A., Tyskland, Frankrig, U.S.S.R. og flere lande. Det således tilvejebragte materiale er i hvert fald delvis tilgængeligt og har fundet anvendelse ved udtegningen af en del af kortene i det nye atlas.

Udførelsen har beslaglagt en anselig stab af medarbejdere, såvel videnskabelige som tekniske, og hele organisationen synes at have fungeret godt. De store engelske kortsamlinger i de lærde selskaber, videnskabelige instituter og militære direktorater er blevet inddraget i arbejdet og med et ganske bemærkelsesværdigt resultat.

En endelig vurdering af det nye Oxford atlas kan imidlertid først gives efter længere tids brug, men det er rimeligt allerede straks at gøre opmærksom på værket og at fremhæve visse af dets særlige karaktertræk.

Oxford atlas består af forskellige afdelinger og kan passende opdeles i en landkortafdeling, en afdeling for almene geografiske

kort og et system af hjælpemidler under brugen, såsom navnelister, kildehenvisninger, vejledning til brug af særkortene, lister over stater, oversigter over kortprojektioner, målestoksforhold, projektionernes forvrængninger, signaturforklaringer m. m.

Landkortafdelingen udgør, som naturligt er, den største del af værket og omfatter 96 sider. De anvendte projektioner og målestoksforhold afviger ikke væsentligt fra tidligere værker af tilsvarende art, men der er grund til at fremhæve, at man har bestræbt sig for at give kortudsnittene en begrænsning, der i videst omfang harmonerer med nutidens regionale og politisk geografiske inddeling af jorden. Man finder f. eks. et udmærket oversigtskort i 1:10 mill. over den centrale del af Sovjetunionen og et kort over det Mellemste Østen i 1:4 mill. Nogen fuld konsekvens er altså ikke opnået og heller ikke tilsigtet, men det forekommer anmelderen, at man i de fleste tilfælde har anvendt rimelige fremgangsmåder.

En anden fundamental vanskelighed er valget af navne. Antallet af medtagne navne er ikke nær så godt som i de største topografiske atlas, og man ville derfor umiddelbart sige, at disse som følge deraf måtte være bedre. Helt så simpel er sagen nu imidlertid ikke, ældre traditionsrige atlasværker indeholder nemlig et meget stort navnestof, som for vore dages brugere har yderst ringe værdi, idet et stednavn, som engang er kommen ind på kortet, erfaringsmæssigt slæbes med i nyere udgaver, selv om dets berettigelse er mere end tvivlsom. Når man begynder på bar bund som i dette tilfælde, står man over for den opgave at skulle vælge mellem navne, som medtages, og navne, som ikke medtages.

Niels Nielsen.

George B. Cressey: Asia's land and peoples. Second edition. 597 sider (25×18 cm). Talrige illustrationer. Mc Graw-Hill. New York, Toronto. London 1951. Pris \$ 9.

1. udgave (1944) fik i krigens sidste år og tiden umiddelbart efter en betydelig udbredelse i Nordamerika, hvor den blev en meget anvendt håndbog i Asiens geografi. I den nye udgave medtages de politiske og erhvervsgeografiske ændringer, som siden da har fundet sted, og om hvilke man har kunnet få kundskab.

Forfatterens materiale er meget stort. Allerede i 1. udgave er der en anselig bibliografi og et stort kvantum personlige erfaringer og iagttagelser, og dette stof er i 2. udgave ført op til fuld aktualitet på det tidspunkt, da manuskriptet blev afsluttet. Den erhvervsgeografiske udvikling foregår imidlertid nu så hastigt, at man må se i øjnene, at sådanne håndbøger meget hurtigt forældes, og alle